

- X. 5240 - 1938. II. 26. - kételes - m. nyj. pöt.;
 5283 - " III. 31. - m. nyj. pöt - újabb pöt.;
XII. 6326 - 1941. III. 6. - m. nyj. újabb pöt - rtko.;
 6428 - " VI. 11. - börtinchi - rtko.;
 6.552 - " X. 10. - vegyes - egyhangyú.

Rajka, dőszon nr, 1944. XII. 1. könn. hath.

avaslási díriat: 200. / 1941-42.

Rep: 1941. X. 27.

"Rite"

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

118

1941/1942. évi.

Érk: 1941 évi szeptember 23. n.

Eltérít:

dtb. ...

Bizáltnak kiadatik:

Dr. Farkas László
Farkas Gyula

professzor munkat.

Debrecen 1941. okt. 2-án.

Jacsián Gyula
e. i. titkár

lyenge, de "szólótlóság" minősítéssel elfogadom.

Debrecen, 1941 október 26.

Jacsián Gyula

Elfogadom.

S. 1941 október 27

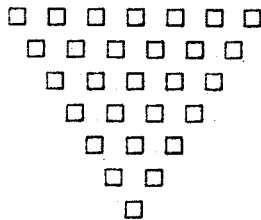
Jacsián Gyula

A 2340

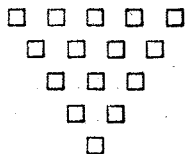
FORRÁSMŰVEK:

- 1./ Fauchille: Droit international public./ I.kiad./
- 2./ A.De La Pradelle: Répertoire de droit international.
- 3./ Szászy István: Az államok közötti utódlás elmélete.Bpest. 1928.
- 4./ Magyar Külpolitika.XIX.évfolyam.9.sz. 1938.
- 5./ Dr.K.Strupp: Wörterbuch des Völkerrechts und der Diplomatie.
- 6./ Schmidt: Der Staat.
- 7./ M.A.Cimmermann: Vnesatelsztvo i priznanye v mezsduárdnom práve.

T A R T A L O M:

- 1./ Bevezetés: Miért kell e kérdést tárgyalni?
- 2./ Az államazonosság tárgyalása:
 - a./ terület;
 - b./ nép és;
 - c./ főhatalom változása szempontjából.
- 3./ Befejezés. Az államazonosság kérdésének összefoglalása.

AZ ÁLLAMAZONOSSÁGÁNAK KÉRDÉSE A NEMZET-
=====

KÖZI JOGBAN.
=====

Az élő világ uralkodó, s minden eljárását irányító elve tulajdonképen a létért folyó küzdelem. Erre vezethető vissza minden olyan küzdelem és szövetkezés, amely a nemzetek között keletkezik s amely^{ek} következtében államok jelennek meg és tűnnek el a világ színpadán. A világtörténelemben nem egy példa adódik azon esetekre, amikor is máról-holnapra államok megszűnnek létezni, vagy eddig még nem létező államok formálódnak a legnagyobb viharát élő földön és lépnek a világtörténelem előterébe.

Ezen változásokat természetes folyamatoknak is lehet tekintenünk. Hiszen az állam emberi

intézmény, amellyel a történelmi fejlődés minden szakában találkozunk, s nagyon természetes, hogy az állam - mint minden emberi - változásnak, fejlődésnek, tökéletesedésnek van alá vetve. Az egyes állam elmulhat, vagy az államok alkotmánya változhat, - királyságok köztársaságokká, vagy viszont ezek királyságokká válhatnak, esetleg az állam kiterjedése is módosulhat, - de az állam, mint ilyen fennmarad, mivel az állam állandó s nem muló emberi intézmény.

E folytonos változásokkal kapcsolatosan minduntalan felmerülnek az állam azonosságának a kérdései, hogy vajjon a nemzetközi szerződések, államadósságok, valamint a felelősség tekintetében ezen ^{változások} ~~államok~~ az állam azonosságára mennyiben lesznek hatással, vagy egyáltalában beszélhetünk-e ilyen eseteknél valamely állam identitásáról?

Mielőtt azonban még tovább mennénk, nézzük csak meg, hogy mi is tulajdonképen az azonos-

ság? - Hampel L.szerint: " az azonosság-identitás /:die Identität/-a dolognak, amely megmarad, maga magával való egyenlősége", vagyis az a dolog, amely az időben és térben való változások ellenére mindig az marad, ami volt. /: Guttenberg lexikon :/ Ezért mondjuk róla, hogy azonos-identikus-marad önmagával.

A kérdés tehát, hogy meddig azonos az állam, továbbá, hogy mikor változik meg az állam egyénisége, vagy pedig mikor lesz az egyik államból másik állam, mikor lehet egy államot, amely az előbbinek az utóda, még ugyanannak az államnak venni - nagyon aktuális és jelentős a nemzetközi jog szempontjából.

Ha például azt állítjuk, hogy az új állam a réginek a folytatása, akkor a régi adósságokért felelnie kell. Ha pedig ~~azt~~ úgy állítjuk a fent említett esetet előtérbe, mint egy teljes egészében levő új államot, akkor ennek a régihez egyál-

talában semmi köze nincs és ezen oknál fogva a régi állam kötelezettségeinek nem kell, hogy eleget tegyen.

Mindenesetre megállapítható, hogy fennáll ez az azonosság mindaddig, míg a "területi közönség" oly módosuláson nem megy át, aminő a nemzetközi viszonyok szempontjából az állam egyéniségének változását nem eszközli s ennek következtében jogait nem változtatja meg, illetve kötelességeit sem fogja megszüntetni.

Ez a téma mindenekelőtt azért is fontos, ~~mivel~~ ^{mert} a mai nemzetközi viszonyban nagyon sokszor felmerülhetnek azon kérdések, hogy valamely állam tulajdonképpen "de facto" - vagy "de iure" van-e jelen? Ha akár egyik, vagy másik alakban is van jelen, hogyan alkossunk magunknak kellő, plasztikus képet arról az illető államról és egész közjogi szervezetének, karakterének jellemzéséről?

Ezek a változások nem jogi alakban történnek, - jóllehet, kísérhetik bizonyos jogi jellegű factumok, - hanem tényleges alakban. A tény tehát az, hogy először jön a tényleges állapot és csak azután jöhet a jogilag való szabályozás alapján a jogi állapot.

Az államok keletkezése, vagy megszűnése nem jogi factum és nem is lehet magyarázni sem a köz, sem pedig nemzetközi joggal. Ez egy önálló "históriai" jelenség, amelyhez a jog csak később fűzheti hozzá a saját következtetéseit. Épen ezért nézzük meg most már ezen változások hatását az állam-azonosság tekintetében a részleteiben is: és- pedig terület - nép és főhatalomra vonatkozólag.

a./ Az államazonosság kérdése a területváltozás szempontjából.

Az államterület színtere az állami uralomnak, hatalomnak, az állami életnek. "Das Staatsgebiet

ist Schauplatz der staatlichen Herrschaft" - mondja Zittelmann. Az állami hatalomnak az államterület tehát egyrészt személyi eleme, másrészt pedig objektuma, ami annyit jelent, hogy ~~az~~ állam a mai politikai értelemben terület nélkül nem is lehet. A terület az állam személyiség fogalmi jegyei között lényeges-"esszenciális" - alkatrész. Ennek következtében az, aki az állam területét megsérti, az az állam élete ellen követi el a deliktumot.

Igy minden olyan változás, amelyből kifolyólag az állam területe elvész - meghódítván egy másik államba bekapcsoltatott - azonossága is megszűnik, hiszen eközben önállóságát is teljesen elvesztette.

Máskép áll a helyzet az olyan külső módosulások következtében, mint amilyen például a terület megnagyobbodása, vagy egy részének elvesztése.

A megnagyobbodott, állam, amely tulajdon-

2' képen megszálló állam is, egyuttal átveszi a hatalmat a megszállt terület felett és ettől az időtől a megszállt terület részére belföldnek tekintik. Ez az "occupatio bellica" esete. Ezáltal a megnagyobbodott állam azonossága nem szűnt meg, még abban az esetben sem, ha a megnagyobbodás oly mérvű lenne is, hogy ennek következtében régi kötelességei tarthatatlanokká válnának.

Nézzük például a mai Német Birodalmat. Elvesztette-e azonosságát azáltal, hogy megnagyobbodott, - miután nemcsak a német lakta területeket, hanem részére stratégiaailag is fontos területeket is megszállta? - Felelet rá az, hogy nem! Hiszen azáltal, hogy Dániát, Norvégiát, Hollandiát, Belgiumot és Lengyelországot, valamint Franciország több mint fele részét megszállotta, a Német Birodalom csak az maradt, ami volt, vagyis Német Birodalom. Tehát az identitáta, azonossága nem szűnt meg.

Magyarország azonossága sem szűnt meg azáltal, hogy az 1938. évi november 2-i, Bécsben létrejött választottbirói határozat alapján a felvidéki területeket, 1939. évi márciusában történt katonai lépéssel Kárpátalját és az 1940. évi augusztus 30-i Bécsben kelt döntőbirói határozattal a keleti és erdélyi országrészeket visszaszerezte és ezáltal területileg is megnagyobbodott.

Ha a visszatért felvidéki és erdélyi területek közjogi viszonyait vizsgáljuk, megállapíthatjuk azonnal, hogy a csehszlovák, illetve a román állam jogtalanul bitorolta ezeket a területeket ⁽²⁾ ~~így~~ az államhatalmat, a magyar állam személyi felségjogait és éppen ezért ezeken a területeken nincsenek érvényben azok az állampolgársági és illetőségi jogszabályok, amelyeket a csehszlovák, illetőleg a román államhatalom hozott, sőt visszamenőleg is az állampolgárságra vonatkozó kérdéseket a magyar jogszabályok szerint kell elbírálni.

Ezen területek általi megnagyobbodás Magyarországra nézve egy "restitutio in integrumot" jelentett. A magyar állam azonossága tehát e megnagyobbodás által sem szűnt meg.

Bizsgáljuk meg most már a meghódított állam identitását. Mindjárt megállapíthatjuk, hogy a meghódítás által, meghódított állam azonossága megváltozik. Tulajdonképpen nem a jog, hanem a tények azok, amik itt szerepet játszanak: tudniillik az állam nem csak jogi alakulat, hanem "históriai" alakulat is. Igaz, hogy a népi személyiség azonossága a meghódítás által nem szűnik meg, de a szervezet igen. Hogyan tételezzük fel az ilyen államról, hogy létezik, mikor az állami hatalom főszervei elenyésztek és ennek következtében nem is tud működni. Nem lehet azt mondani se Hollandiára, se Belgiumra, hogy 1940. június havában létezett annak ellenére, hogy a kormányuk Franciaországban működött, sőt a belga kormány saját királyát, III.

Lipótot még detronizálta is. Szinte nevetségesen egyedülálló a nemzetközi jogban ez az eset, mivel egy államterületnélküli kormány detronizált egy államterületnélküli királyt!

Épen így nem létezőnek kell tekintenünk nemzetközi szempontból Csehszlovákiát, dacára annak, hogy 1940. évi július havában az Angol Kormány elismerte Benes csehszlovák-kormányát. Hogy milyen elgondolás alapján képzelte el Anglia az általa elismert ~~fenet~~ nevezett állam létezését, nemzetközi jogi alapon nem is határozható meg. Hiszen ha egy kicsit is boncolgatjuk a dolgot, rögtön megállapíthatóvá válik, hogy egy államterület nélküli kormányról van szó, amely kormány mindenféleképpen azt akarja elhitetni, hogy államterülete de facto és de iure létezik. Ha az angol kormány szerint de iure létezik is, de facto azonban ugyan-
ezt nem állíthatja. A tulajdonképpeni ^{volt} cseh ^{állam} terület ~~terület~~ egy német hatalom alatt álló "cseh-protectorátus"-
_{néven ismeretes.}

*melék
készen*
Szlovákia, mint önálló állam, - amely nem akar tud-
ni semmiféle "cseh-szlovák" közösségről, ^{*Szlovákia néven*} ~~és~~ ^{*végül*} a fel-
szabadult Felvidék a rutén földdel egyetemben
Magyarország néven ismeretes a mai Európában. Ál-
lamterülete tehát a mostani angol kormány által
elismert cseh-szlovák kormánynak nincs!

Ez azonban csak az egyik szempontból
való megállapítás. Nézzük meg most már a másik
szintén igen jelentős szempontból való megvilági-
tást is. Ugyanis ahhoz, hogy egy állam - még ha
az államterülete meg is van - ~~hogy~~ nemzetközi jo-
gilag elismertté váljon, **Szükséges**, hogy első-
sorban a győztes államhatalmak ismerjék azt el.
Már pedig Angliára nem mondható 1941. július ha-
vában, hogy győztes félként áll, hanem inkább le-
győzöttnek lehetne tekinteni. Hiszen ezideig
szövetségesei vére árán csak visszavonulással di-
csekedhetett, amely szövetségések végre is megsokalt
ták a bekötött szemmel való járást és az idők ki-

vánalmainak megfelelően a józan észre hallgatva, megszakítottak minden nemzetközi kapcsolatot vak-ságuk előidézőjével. Hogy egy állam mikor tekint-hető elismertnek nemzetközi jogilag és, hogy a győző, avagy a legyőzött fél elismerése szükséges-e ehhez, világosan kitűnik, midőn azt mondja: Cimmermann, hogy: "Priznanie nacji /reconnaisance comme nation/ charakterno v tom szmiszle, csto ono i szchodit ne ot neutralnich i ne ot protiv-noj sztoronö, skotoroj vedetszja borba. Ono i szchodit odszojuznöh c borbe derzsav i pojetomu, konecsno, nemozset, sztocski zrenija pozitivnihi prava, sozdaty kakojelibo objazanoszti, kak dlya vrahov, tak i dlya neitralnöh" /: M.A.Cimmermann: Vmesatelsztvo i priznaine v. mezsduinárodnom prave 210.oldal:/ A világháboru után létrejött cseh-szlovák állam elismerésére pedig a következőket mondja: " Francuskoje priznanije csehoslovackoj nacie i melo formu pisma minisztra inosztrannich

gyil Pichon sekretáriu nacionalnoho cseh-szlovacko komitéta dr.Benesu." /: 210.oldal :/ Abban az időben Masaryk tapasztalt irányítása mellett sikerült Benesnek elismertetni a központi hatalmak ellen küzdő államokkal hadviselő félnek a nem létező "Csehszlovákiát; Azonban "duo si faciunt idem, non est idem". Ugyanazt, ha ketten cselekszik, az már nem ugyanaz, illetve szabadon fordítva, ha valaki kétszer ugyanazt cselekszi, ez már nem ugyanaz. Masaryknak és Benesnek 25 évvel ezelőtt sikerült a semmiből új államot elővarázsolniok. Ma azonban már nem fog sikerülni a csehszlovák-légió megalakításának ürügye alatt előbb ugynevezett csehszlovák bizottságot, majd ebből nemzeti tanácsot és végül csehszlovák kormányt alakítani és azt, mint akkor az antant-államokkal, ma az egész Európával elismertetni. Ha Anglia, mint győző állam állana, ugy talán esetleg lehetne reményük. Ellenben ma már ~~az~~ az Angol kormány sem mondhatja Angliát

praedomináló államnak, nemhogy az általa elismert kormánynak még létjogosultsága is lehetne. Azonos-ságról pedig ennél az esetnél még nem is beszélhe-tünk.

Ha például visszatekintünk az 1915-
beli Szerbiára, megállapíthatjuk, hogy 1915 szeptemberében Szerbiára nem mondhattuk egyáltalában azt, hogy ez az állam identitását illetőleg változatlan. Midőn Ausztria-Magyarország elfoglalta és a király minisztereivel egyetemben kivonultak Szerbia területéről, a szerb állam akkor nem tudott tovább funkcionálni, mivel területét elvesztette és ezáltal identitása is megszűnt.

Mindenesetre megállapíthatjuk, hogy a terület megnagyobbodása vagy kisebbedése eo ipso nem járnak az állam identitásának a változásával. Még a területrész veszteségnél is, ahol a területétől megfosztott államra nézve lehetetlenné válhat egyes előbbi kötelmeinek teljesítése, az azo-

911-
10-
11-
12-
13-
14-
15-
16-
17-
18-
19-
20-

nosság még ilyen esetben is megmaradhat, hiszen más kötelmei az ~~azonban~~^{ért} még továbbra is fennmaradhattak. Ellenben a területnek teljes egészében való elvesztése - történjék ez akár megszállás, akár meghódítás, vagy bekebelezés által - az állam azonosságát eo ipso megszünteti.

Megszűntnek kell tekinteni az állam azonosságát az ugynevezett részekre-bomlás esetében is. Ez alatt azt az állapotot kell érteni, amidőn az egyes részekből önálló államok válnak ki, külön területtel, lakossággal és főhatalommal. Ily módon vált ki a török birodalomból 1830-ban Görögország, 1878-ban Szerbia és Románia. Ugyan-
így jött létre az "Osztrák-Magyar" monarchia fel-
darabolása következtében Csehszlovákia, mint a
"mult vészes, de levitézlett kisértete." /: Magyar
Külpolitika. XIX. évfolyam. 9. szám.:/ Ugyanigy je-
lenet meg a Jugoszláv S.H.S. állam széthullásával
egyidőben a fiatal önálló Horvát-ország. Ugyan-igy

becs.
pa.
kell.
nem

hasadt ki több állam testéből, - hogy új állammá egyesüljön, - Lengyelország is a világháború után.

Megszűnik az állam azonossága az államoknak oly egyesülésénél is, midőn az összeolvadó államok egyéniségüket teljesen elvesztik. Tehát több állam egyesül egy új állammá, mint például 1866-ban az egységes Olasz-állam, vagy 1871-ben a Német Birodalom. Hogy az olasz-állam az ott lévő kis államok "önkéntes" confusionalásából keletkezett-e, erre Cimmermann a következőket mondja: " Sz tocski zrenija mezdunárodnoj preobladájet vozzrenije, csto edinstvo Itálii szozdaloszj per incorporationem cserez prszotuju annak-sziju italszkich oblasztej i hoszudarsztv, a ne cserez ih dobrovolneje szlijanija /: per confusionem :/ M.A.Cimmermann: Vmesatelsztvo i priznanije v mezdunárodnon práve." /: 218. oldal :/. Az új Itáliára nem mondhatjuk azt sem, hogy a régi Szardiniának a tovább-folytatása, hiszen amint

látjuk, a súlypont már Rómában van és nem Turinban, bár az alkotmány ugyanaz maradt. Inkább azt állíthatjuk, hogy egy új állam keletkezett, amely Szardiniát "felszívta" magába. Ezekből láthatjuk, hogy nem lehet általánosan olyan szabályokat felállítani, amelyek alapján eldönthető, hogy valamely állam identitása, azonossága fennforog-e, vagy egyáltalában beszélhetünk-e róla?

Az ilyen módon létrejött államoknak a nemzetközi érintkezésben ugynevezett nemzetközi elismerésre van szükségük, ami azt jelenti, hogy miután a nemzetközi jogkötelezettségeknek magukat alávetették és miután a fennálló nemzetközi jogrendet elismerték, ezáltal azután a többi államokkal egyenjogúvá válnak. " La reconnaissance d' un nouvel État n' est soumise à aucune forme externe, ni obligatoire, ni absolue: elle peut être expresse ou tacite... La première est souvent dénommée reconnaissance de droit, de jure,

et la seconde reconnaissance de fait, de facto"

Ø: Fauchille: Droit international public.I.1.

chapitre II.:/

□ □ □

b./ Az államazonosság kérdése a nép változása szempontjából.

Amint az államterület szubjektuma és objektuma az állami hatalomnak, ép így az állam-nép is, ~~az~~ ^{amely} ~~az~~ tulajdonképen az állampolgároknak az összessége. Nép, illetve államnép-nélküli államot még elképzelni sem lehet. Ha feltételeznénk, vagy elképzelnénk is, hogyan tudnánk megmagyarázni a népnek az államhoz való jogi viszonyát? - Hiszen a nép egyfelől az állam hatalmának alávetett, másfelől pedig, mint az állami életnek aktív tényezője jelentkezik. Az egyes, az ál-

lami alávetettségénél fogva kötelességekkel, aktív államtagságánál fogva pedig jogokkal bír az államban. Ezekből kiindulva, rögtön megállapíthatjuk, hogy ha egy állam népe " uno istu" megváltozna, akkor minden további vita nélkül az állam identitása is azonnal megszűnne.

Mondhatnánk-e egy országra azt, ha például a japánok áttelepednének Afrikába, hogy az most már ugyan az a régi Japán? - A felelet egyenesen az, hogy nem. Vagyis az **már** nem volna többé a régi "Nippon"! Itt inkább egy új állam keletkezéséről beszélhetnénk, mint ahogy eredeti módon keletkező államnak tekinthetjük a dél-afrikai bur köztársaságot is. Tudniillik ez az állam 1837-ben a holland kivándorlók letelepedése által keletkezett.

Egészen másként magyarázható az azonosság kérdése - az állam népének tekintetében ha visszatekintünk egészen az ókorba. A görögöknél

ugyanis egyetlen városhoz fűződött az állam fogalma. A "POLIS" szó alatt a görögök mindig "VÁROS-ÁLLAMOT" értettek. A polgárok közössége, összessége volt tehát az a fogalom, amelyben a görögök-nél az állam fogalma inkorporálódott. Tehát valaki jogállását az illető közületben nem a lakás, a "domicilium", azaz egy területi momentum determinálta, hanem a helyzet, amelyben ő a többi lakoshoz állott.

Ezek szerint, ha más helyen telepedett le a lakosság, például valamelyik görög város lakosai kiköltöztek régi helyükről, akkor az új hely neveztetett el róluk. Az ilyen módon átköltözött "POLIS" ugyanaz a "POLIS" maradt, mint ami volt az előbbi helyén, vagyis az azonosságát nem veszítette el. Világos tehát, hogy ebben a korban, az ugynevezett ókori polis-államokban, a személyi elem és nem a territoriális elem volt a döntő, míg ez a mai modern államoknál, mint fővonatkozás, nem

mondható szerepeltethetőnek. A mai időkben ugya-
nis inkább a territoriális elem a fontosabb.

Ugyan ez a szabály állott fenn a
sok tekintetben még vándorló, nomád életet élő
népeknél is, akik szintén a nép egy bizonyos neve
szerint nevezték el a nagy területen, síkságon
tartózkodó népeket és nem a hely, a territorium,
a föld neve szerint.

Hasonlóképpen állt a helyzet a ró-
mai népeknél is. A territoriális elem itt is hát-
térbe szorult, s a személyi elem lépett mindinkább
az előtérbe. A "civitas" szó, amely egyértelmű volt
a görög "polis" szóval, fejezte ki tulajdonképen
a legrégebb római állam fogalmát. Így a "civitas"
szó alatt értették azokat, akik az urbs-Róma pol-
gárai voltak. Ha tehát Róma átköltözött volna
Thébába, akkor ott is csak Róma maradt volna, va-
gyis identitása nem változott volna meg.

mi
cs d
mgt
sz

A jogfejlődés később azonban eljutott a helyes megállapításhoz. Bebizonyosodott ugyanis, hogy ha egy~~es~~ állam népének megváltoztatása előidézett - akár áttelepítés, vagy bármely módon, mely egyenesen egyenlő volt az illető állam öngyilkosságával, - azonossága már elenyészettnek volt tekinthető.

A tulajdonképeni mai román politikai felfogás is ezt az elavult ókori nézetet akarja érvényre juttatni a Délkelet-európai kérdésben. Ugy látszik, a rómaiakhoz való tartozandóságukat azáltal akarták bebizonyítani, hogyha legalább már őseiket nem tudták tudományosan levezetni az ókori rómaiakhoz, hát legalább ókoriasan, az akkori római felfogás szerint akartak Erdély - de csak is ebben az egyet érintő - kérdésében, Turn Severinben tárgyalásokba bocsátkozni. Remélhetőleg délkelet Európa végleges ^{újja,} ~~új~~ rendezése során be fogják látni, hogy a mai modern idők nem

alkalmasak ókori gondolkodásra. A román elgondolás tudniillik a következőkben nyilvánul meg: ők a székelyeket még ma is egyszerűen át szerenék^t telepíteni Magyarország valamelyik részére és ezáltal részükről az annyit vitatott gordiusi csomó meg is lenne oldva. Itt azonban egy igen fontos pontot kitöltetlenül hagynának s ez a kényes pont Erdély identitása. Lehetne-e egyáltalában azt mondani és állítani, vagy bebizonyítani, hogy a székelyek által betelepített anya-országai terület Székely-föld, dacára - hogy feltevésük szerint itt csupán csak^{is} székelyek laknának? Mondhatjuk-e Bácska székelyekkel betelepített ~~terület~~ részére, hogy az Bukovina? Vagy azt lehet-e állítani, hogy az előbbi módon elhagyott székely vidék nem Erdély többé? A felelet igen egyszerű: Ha a székelyeket kimozdítanák tulajdonképeni hazájukból, Erdélyből - ami még a legmerészebb román elgondolás szerint is nagyon körülményes lenne, mivel az erdélyi szé-

kely csak székely-földön tud élni - identitásukat elvesztenék és a legnagyobb jólétben is elsorvadásnának, kipusztulna a faj, vagy pedig elvegyülne. Egyetlen egy székely sem merné azt állítani, hogy az ujonnan áttelepített területen székelyföldön érzi magát. Ha pedig az ellenkező esetet is nézzük, megállapíthatjuk, hogyha a románok a székelyek által ily módon elhagyott területeket betelepítenék regáti románokkal, ők sem mondhatnák azt, hogy a román-lakta Erdély nem székely-föld.

Ha a székelyeket úgy vettem ezen értekez^{és}~~és~~ésben, mint önálló nemzetiséget, ezt csak azért tettem, hogy így az egész Erdély, valamint a székely nemzet identitására könnyebben rámutathassak és leszögezhessem álláspontomat, hogy Erdély csak akkor tekinthető végleg megoldott kérdésnek, visszatértnék, ha azonosságában semmi csorba sem keletkezik, vagyis népével és territoriális elemével egyetemben kapcsolódik újra egybe anya-

országával. Székely ember csakis székely földdel, székely-föld pedig csak is székelyekkel együttesen, egész Erdély pedig a történelmi három nemzet közösségével tudhatják megőrizni identitásukat, azonosságukat.

Minden államnak tehát, amely létezni akar, lét-előfeltétele, hogy identitása a szó legszorosabb értelmében sértetlen maradjon.

Az előadottak alapján érthetővé válik a Szovjet politikának azon törekvése, hogy az államok azonosságát igyekszik minden áron "egyenlőség-testvériség és szabadság" hangzatos jelszavai mellett megdönteni. Hiszen a tulajdonképeni világproletárizmus se egyéb, mint az össz-államok népeinek az egyesítése. Ha ez sikerülne, úgy nem lehetne szó különböző népi államokról, mivel ha az összes népek egyenlők, tekintet nélkül a fajra, úgy különböző államokról sem lehetne beszélni.

A nemzetközi jogban szinte lehetetlennek tűnik fel az, hogy a népi különbségeket ki lehet egyenliteni. A mai modern korban inkább hajlanak az ugynevezett "nemzeti állam" fogalmának a megvalósítása felé. Ezért igyekeznek egész Európában minden ország nemzeti állammá válni minél rövidebb időn belül, mivel csak így ezáltal tudják majd ellensúlyozni a kommunizmus szétterjedését.

A legszegényebb rétegekben hamarabb gyökeret tud verni a nemzeti-állam eszménye, mint esetleg a kommunista köztársaság fogalma. Ezt a jelenséget azzal lehet magyarázni, hogy a saját fajtájához jobban ragaszkodik minden ember, mint egy idegen nemzetbelihez, ha akármily módon is igyekeznek megmagyarázni, hogy az az idegen fajtájú ember ép olyan, mint ő, vagy a másik. Nagyon lehetetlennek tűnne fel például az a kijelentés, hogy a magyar éppen olyan faj, mint az orosz,

vagy a japán. Ez már túl sok lenne ahhoz, hogy a kommunizmust mindenki tárt karokkal fogadja. Ezt csak^{is} egy "nemzetiség-nélküli faj" tudja megérteni és ez a faj - a ZSIDÓ!

Németország hamar felismerte a kommunizmusnak az ellenszerét és nemzeti államát csak^{is} úgy tudta megteremteni, hogy elsősorban megtisztította az egész országot a fekélyes, vagyis az olyan elemektől, ^{amely} ~~amely~~ nek mindegy volt, hogy hol van a hazájuk^a, vagyis megtisztította a ZSIDÓ elemtől.

Identitását csak^{is} így tudta és tudja megőrizni minden élniakaró állam, ~~ha~~ egyszer végre belátja, hogy egészségét, azaz azonosságát csak úgy tarthatja fenn, (~~ha a hátapadt fekélytől~~) - ha céltudatosan erős fajépítő nemzeti politikát folytat és -a nemzetiségnélküli fajtól minél hamarabb megtisztítja magát. Ezt a megtisztulási folyamatot rendszeres gyógykezeléssel lehet csak-

is elérni. Ha az orvosok, vagyis a vezető államférfiak radikális eszközökkel gorombán nyulnak a beteg részhez, úgy az állam egészségi állapotát csak lerontják, ellenben, ha rendszeres, fokozatos és szünet nélküli gyógykezelésben részesítik a beteg részeket, úgy a fekély romboló hatása folyton gyengül és végül eltűnik a megtámadott szervről és nem hagy maga után semmi nyomot.

Jóslásokba - a mai nehéz időkben - nagyon nehéz és nem is ajánlatos bocsátkozni, de azért egész bátran feltehető, hogy a mai Szovjet a súlyos csapások és esetleges katonai összeomlása nyomán rövidesen át fog alakulni nemzeti államá, mert a háboru végét szükségszerűen követő nagy népi lelkiismeretvizsgálat során magába tekintve meg fogja látni, hogy elérhetetlen álmai és népi lelkiisége között nincs azonosság, és negyedszázados történelmének szörnyüségait és betegségeit a nemzetiség nélküli faj okozta. A világkommunizmus

a fajok egyenlővététele utópia, mely a nemzetek történelmi identitás-tudatán örökké meg fog bukni.

□ □ □

c./ Az államazonosság kérdése a főhatalom változása szempontjából.

Míg az eddigiekben az ugynevezett külső módosulások következtében létrejött változásokat vizsgáltuk az állam azonosságát illetőleg, addig ebben a fejezetben a belső változásokkal kapcsolatosan szeretném felszínre hozni az állam azonosságának a kérdését.

Amiⁿt láttuk, a terület és a nép változásának, vagy megszűnésének következtében az állam nem marad meg s nyilvánvalóan az azonossága

is elenyészik. Sokkal nehezebb azonban megállapítani egy állam identitásának a létezését, vagy megszűntét, hogyha a főhatalom szűnik meg.

Aristoteles az államforma megváltozásánál az illető állam megváltozását látja, míg a mai felfogás ettől merőben ellenkezik. Belső változások, államformáknak módosulásai, változások a főhatalmi szervek tekintetében, nem lesznek különös befolyással az állam identitására.

Az állam azonosságának függetlensége a hatalmon lévő kormánytól, a nemzetközi jog állandóságának előfeltételeként áll fenn. A Nemzetközi jogi szempontból - mivel e belső változások az illető állam belső ügyei - jelentőséggel nem bírnak.

Aristoteles szerint, ha monarchiából reszpublika lesz, vagy reszpublikából monarchia - nem államformabeli változás állott elő, ha-

nem az állam identitásának a megváltozt~~at~~ása. El-
ve szerint, miután "forma dat esse rei", érthető
is felfogása. Ma azonban ez nem áll fenn. Ugyanis
államformaváltozás még magában nem idézi elő ~~ma-~~
~~gában~~ az államban beálló változást. "Forma regi-
minis mutata, non mutatur civitas ipsa." /: M.A.
Cimmermann: Vmesatelsztvo i priznanije v mezsdu-
národnom práve. 214.oldal.:/

Ha egy állam a kormányát megvál-
toztatja s e változásokra hivatkozva nem állana
helyt kötelezettségeiért, amelynek megkötését
az előző kormány alatt ismerttel, a nemzetközi
rendben bomlasztó hatállyal bírna. Ezen oknál
fogva ^{volt} felelős 1815-ben a Bourbonok kormánya a
forradalom, valamint a Napoleon uralma alatt ke-
letkezett adósságokért.

Egészen másként áll a helyzet az
esetben, ha a belső változások következtében az

állam "expressis verbis" új államnak tekinti és el is ismerteti magát.

Amidőn a világháború után a vörös forradalom következtében az orosz cárizmusból bolsevizmus lett, az oroszok nem állították magukról "expressis verbis", hogy új, a régitől különböző állammá lettek. Ellenben másképpen cselekedtek: tudniillik a régi államadósságokat egyszerűen nem fizették. HOBZA szerint: "Rusko jako stát nepvrestalo existovati, trvá dosud po právu jako dávno uznaná osobnost mezinárodního práva."
/: M.A. Cimmermann: Vmestelsztvo i priznanije v mezsduárdnom práve. 219~~2~~.oldal. :/

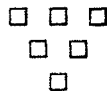
E cselekedetüket azzal indokolták, hogy a belső változások - a forradalom - az állam időleges felhomlását eredményezte, úgy hogy a kötelezettségeiket képtelenek voltak teljesíteni. Ez azonban még nem volt elegendő ok arra, hogy később ne tudtak volna eleget tenni kötelezettsé-

geiknek, amint azt sokkal súlyosabb anyagi nehézségekkel küzdő államok teljesítették. Ha a közönység teljesíteni tartozik kötelességeit és **érvényesíteni** jogait úgy az egyik, mint a másik államforma alatt, ép úgy az ~~es~~ állam is kell, hogy feleljen előbbi kötelezettségeiért, mivel másképen a nemzetközi rend felbomlik.

A belső változások - az államformának a módosulása a képviseleti szervek jellegében - különösen nem lesznek befolyással az állam identitására. Az állam azonosságának a függetlensége a mindenkori kormánytól, egyébként is előfeltétele a nemzetközi jog állandóságának. E változás tisztán az illető állam belső ügye, ami nemzetközi jogi szempontból igen kevés jelentőséggel bír. Ha egy állam kormányát - akár forradalom, vagy bármely módon változtatja, nem hivatkozhat e változások bekövetkeztére, hogy ezáltal elősegítse előbbi kormánya alatt keletkezett kötelezett

ségeinek a nem teljesítését. Ilyen módon igen könnyen megtudna szabadulni minden állam az államadósságoktól, mivel csak egy időleges kormányváltozást kellene hogy előkészítsen és máris ment volna úgy az eddig vállalt kötelezettségektől, valamint az államadósságok sokszor igen jelentős tömegétől is.

Az államnak helyt kell állania a régebbi kormánya által vállalt kötelezettségeiért még akkor is, ha a belső változások az állam időleges felbomlását eredményeznék is, mivel azonossága nem szűnne meg, csak a léte szünetelne mindaddig, amíg a főhatalom újból meg nem erősödne.

Fejtegetéseinket most átgondolva, kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy miként egy gépnek, vagy az emberi testnek vannak lényeges, vagyis nélkülözhetetlen részei, ugyanugy vannak az államnak is nélkülözhetetlen elemei. Természetes, hogy vizsgálódásainknál ezekből a lényeges elemekből kell kiindulni és azokon keresztül egy kérdést megvilágítani.

Az állam azonosságának vizsgálatát sem lehetne másként tárgyalni, hanem csak úgy, ha sorra vesszük az állam lényeges alkotó elemeit és ezeken keresztül vetjük fel és világítjuk meg az állam azonosságának kérdését.

Hogy az állam azonosságának mily nagy jelentősége van a nemzetközi jog szempontjából, azt világosan láthatjuk a közel múlt és a jelen számos eseményeiből, mikor államok tűnnek el csodálatos gyorsasággal és keletkeznek újak,

vagy átalakulnak egész lényükben. Azonosság szempontjából itt ezekben az esetekben is mindig az állam alkotó-elemeit kell szem előtt tartani, mert csak így igazolhatjuk az állam azonosságát és így állíthatjuk esetleg új mivoltát.

Az államazonosságból, mint nemzetközi jogi doctrinából practice egy fontos tanulságot lehet és kell is levonni minden államnak, mégpedig azt, hogy bármily változáson megy keresztül, vagy bármily változás előtt áll, még ha azonossága megváltozásának tudatában van is, ne feledje el, hogy felel viselt dolgaiért és ha ősi szellemének biztos tudatában az alkotó elemek megváltozása esetén is szilárdul megállja helyét, akkor még remélheti, hogy régi azonosságát visszanyeri, azonossági létében súlyos vesztesége reparálódik, miáltal megmutatja, hogy nemzetközi jogilag is létjogosultsággal bír, míg ellenkező esetben régi azonosságát többé vissza nem állíthat-

BERKECEMI EGYETEMI KÖNYVTÁR
13462/1a. B gyarapodási naplószám.